

MESLEKİ EĞİTİMİN GELECEK VİZYONU; İNSAN KAYNAKLARI PLANLAMASI AÇISINDAN BİR BÜROKRATİK MODEL DENEMESİ

Ahmet YILDIRIM¹
Oğuzhan ÇARIKÇI²

ÖZET

Türkiye'nin 2023 vizyonunda belirlediği hedeflere ulaşabilmesinin en temel unsuru, insan kaynaklarına yapacağı yatırım olacaktır. Bu çerçevede, Türkiye'nin küresel ölçekte rekabet edebilmesi için insan kaynağının eğitimi ve yetiştirilmesinde nitelikli bir mesleki ve teknik eğitim önemli rol oynayacaktır. Dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimi, değişen dünyanın gelecekte ortaya çıkaracağı ihtiyaçlara cevap verecek biçimde yeniden kurgulanmasının tartışmaya açılması gerekmektedir. Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde insan kaynağının niteliğinin artırılmasına yönelik olarak mesleki eğitime dönük politikalar geliştirmek ve uygulamak temel öncelik haline gelmiştir.

Bu çalışma ile, insan kaynakları planlaması çerçevesinde Türkiye'de uygulanan mesleki eğitim modelinin daha etkin ve işlevsel hale getirilmesi için önerilen bürokratik bir modelin tartışılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Türkiye'deki mesleki eğitimin tarihsel olarak örgütlenmesi izlenerek, mesleki eğitimi yeni bir bürokratik örgüt modeli çerçevesinde tartışılmaya çalışılacaktır.

Kalkınma planlarında "mesleki ve teknik eğitime öncelik verilmesi" temel ilke olarak benimsenmiştir. 10. Kalkınma Planında, iş arzı ile insan kaynağı talebi arasındaki kurulamayan dengenin, yasal, yapısal, yönetsel, bölgesel, ekonomik ve sosyal özellikler gibi birçok nedenine işaret edilmekle beraber, çözüm için bir adım atılamaması, ayrı bir sorun olarak karşımızda durmaktadır.

Günümüz gerçeğinde "Güçlü Türkiye İçin Mesleki Eğitim" olmazsa olmazdır. Mesleki ve teknik eğitimin etkinliğinin artırılabilmesi için 3308 Sayılı Kanunla kurulmuş olan Mesleki Eğitim Kurulunun, örgüt yapısını değiştirerek, mesleki ve teknik eğitim ile ilgili politika üretecek, uygulamaları denetleyecek bir mesleki eğitimden sorumlu yüksek istişare kuruluna

¹ Yrd.Doç.Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Meslek Yüksek Okulu, ahmet.yildirim@sdu.edu.tr

² Yrd.Doç.Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Meslek Yüksek Okulu, oguzhancarikci@sdu.edu.tr

dönüştürmesi, bu kurulun koordinasyonunun Başbakan Yardımcılığı düzeyine çıkarılması ve kamu, iş dünyası ve sivil toplum örgütleriyle, meslek odalarının ağırlıklı olarak kurulda temsil edilmesi, kurulun yılda bir kaç kez toplantı gerçekleştiren bir konumdan, sürekli çalışan bir yapıya kavuşturulması ve MEB, YÖK ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve meslek odalarının mesleki ve teknik eğitim ile ilgili politikalarını sorgulayabilecek yasal statüye kavuşturularak yaptırım gücü verilmesi tartışılmalıdır.

***Anahtar Kelimeler:** Mesleki ve Teknik Eğitim, İnsan Kaynakları, Mesleki Eğitim Kurulu*

THE FUTURE VISION FOR VOCATIONAL TRAINING; A BUREAUCRATIC MODEL EXPERIMENT FOR HUMAN RESOURCE PLANNING

ABSTRACT

Turkey have to invest in human resources so that it can reach the targets set in its 2023 vision. In this context, the competitiveness of Turkey will play a crucial role in vocational and technical education, which is the training of human resources. Therefore, vocational and technical education needs to be discussed to reconstruct the changing world in a way that will respond to the needs that will emerge in the future. In today's developed and developing countries, developing and implementing vocational training policies is a key priority in order to increase the quality of human resources.

Priority of vocational and technical education has been adopted as a basic principle in development plans. In order for the Republic of Turkey to become one of the 10 largest economies in the world on the 100th anniversary of its founding, to achieve a sustainable development and competitive power goal; it is more important to educate human resources in a qualified way, with many steps to be taken in the context of economic reality. However, in the 10th Development Plan, there are many reasons such as unbalanced, legal, structural, managerial, regional, economic and social characteristics that can not be established between business supply and human resource demand. However, the fact that we can not take a step for solution stands as a separate problem.

"Vocational Training for Strong Turkey" is indispensable in today's reality. In order to increase the effectiveness of vocational and technical education, the Vocational Education Board established with the Law numbered 3308 should be transformed into a high consultancy board responsible for vocational education which will produce policies related to vocational and technical education and supervise applications and it is necessary for the the coordination of this establishment to be promoted to the

level of Vice Prime Minister, the professional chambers of the public, business and non-governmental organizations should be predominantly represented on the board. Establishing a continuously working structure from a position where the board meets several times a year and a legal status in which the MONE, YÖK and the Ministry of Labor and Social Security and professional chambers can question the policies related to vocational and technical education.

Keyword: vocational and technical education, human resource, vocational Education Board

1.GİRİŞ

Türkiye'nin uzun soluklu sürdürülebilir bir ekonomik büyüme trendini yakalayarak, küresel şartlarda rekabet edebilmesi ve 2023 hedeflerine ulaşabilmesinin temel şartı, nitelikli bir insan kaynağı portföyüne sahip olmasıdır. İnsan kaynağını, nitelikli bir işgücüne dönüştürerek, işgücü piyasasında yer almalarını sağlamanın zorunluluğu, bu bağlamda mesleki eğitimin önemini daha belirgin bir şekilde ön plana çıkarmıştır. Dolayısıyla Türkiye'nin küresel ölçekte rekabet edebilmesi için ihtiyaç duyulan insan kaynağı açısından mesleki ve teknik eğitimin oynadığı/oyunacağı rol çok önemlidir.

Türkiye'nin 2023 vizyonunda ortaya koyduğu hedeflere ulaşabilmesinin en stratejik unsuru, insan kaynaklarına yapacağı yatırım olacaktır. Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. kuruluş yıldönümünde Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi, sürdürülebilir bir kalkınma ve rekabet gücü hedefine ulaşabilmesi için; ekonomik realite bağlamında atması gereken birçok adım olmakla birlikte, insan kaynaklarının nitelikli bir şekilde eğitilmesi daha büyük önem arz etmektedir

Günümüzde, Türkiye'nin geleceği açısından mesleki ve teknik eğitim hiç olmadığı kadar önemli hale gelmiştir. Dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimi, değişen dünyanın gelecekte ortaya çıkaracağı ihtiyaçlara cevap verecek biçimde yeniden kurgulanmasının tartışmaya açılması gerekmektedir. Çünkü, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde insan kaynağının niteliğinin artırılmasına yönelik olarak mesleki eğitime dönük politikalar geliştirmek ve uygulamak temel öncelik haline gelmiştir. Türkiye'de işsizlik oranının istenilen seviyelere düşürülebilmesi, eğitilmiş kesimin işsizlik oranlarının yıllar itibarıyla yükselmesi, sanayinin mesleki ve teknik eğitim almış nitelikli insan kaynağına ihtiyacının günden güne artması, var olan kronik eğitim sorunlarının daha kapsamlı bir şekilde tartışılması fikrinin gerekliliğini düşündürmektedir. Son yıllarda mesleki eğitimde kayıtlı olan öğrencilerin sayısı, akademik liselerdeki öğrencilerin sayısına yaklaşmış olması, niceliksel

olarak MEB'in stratejik hedeflerine yaklaşmış olmasından öte bir anlam ifade etmemekte, maalesef mesleki eğitimde ciddi manada nitelik ve kalite sorunu devam etmektedir.

Bilginin baş döndürücü bir şekilde yeniden üretilmesi, yer değiştirilmesi ve eskimesi, üretim yöntemleri ve teknolojidaki değişimler ve iş piyasasındaki gelişmelere bağlı olarak dinamik bir yapı sergileyen çalışma hayatı için, nitelikli insan kaynağı ihtiyacı için bir mesleğe yönelik eğitimin önemi giderek artmaktadır. Bu bağlamda, mesleki eğitimin kapsamını ve içeriğini, reel ekonominin ihtiyaçlarına göre dönüştürerek mesleki eğitimi, insan kaynakları politikaları bağlamında yaygınlaştırmak gerekmektedir. Çünkü, mesleki ve teknik eğitim, insan kaynaklarının niteliğini yükseltilmesindeki en önemli faktördür.

Bu bağlamda mesleki eğitimi, geleceği kucaklayacak bir vizyonla planlamak, ülkemizde insan odaklı kalkınmanın gerçekleştirilmesinde kritik bir rol üstleneceği öngörülebilir. Rekabetçi ve inovatif karakterli sürdürülebilir ekonomik bir model ve kalkınma için, insan kaynakları planlaması için işgücünün nitelikli bir şekilde eğitilebilmesinde doğru planlanmış bir mesleki eğitimin kurgulanması, günümüzde zorunluluk arz etmektedir. Ancak, mesleki eğitimin yapılandırılması, sorumluluğu, yükümlülüğü ve koordinasyonu bir kurumun kontrolüne bırakılamayacak derece de önemlidir.

Bu çalışma ile, insan kaynakları planlaması çerçevesinde Türkiye'de uygulanan mesleki eğitim modelinin daha etkin ve işlevsel hale getirilmesi için önerilen bürokratik bir modelin tartışılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Türkiye'deki mesleki eğitimin tarihsel olarak örgütlenmesi izlenerek, mesleki eğitimi yeni bir bürokratik örgüt modeli çerçevesinde tartışılmaya çalışılacaktır.

2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN KAVRAMSAL DÜZEYDE TANIMI

Mesleki eğitim; *“belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini bireye kazandırarak, zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme”* süreci olarak tanımlanırken (Alkan, 1984), teknik eğitim, fen ile matematik bilgisinin uygulamalı şekilde teknik becerilerin biraraya getirildiği bir mesleki eğitim düzeyidir. Mesleki ve teknik eğitim yoluyla, bireylerin nakdi bir gelir elde etmesini sağlayarak, topluma faydalı olmasını sağlama amacı güdülmektedir. Mesleki eğitim, bireye iş yaşamında bir meslekle ilgili bilgi ve beceri edindirirken, bireylerin yeteneklerini geliştirmesini sağlamaktadır. Mesleki eğitim etkisini, gücünü ve işlevselliğini ülkenin ekonomik koşullarına göre ortaya çıkararak şekillendirmektedir (Alkan, Doğan ve Sezgin,1996:6).

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'ya göre mesleki eğitim, “mesleğin gerektirdiği becerilerin geliştirilmesi için alana dair teorik bilgiyle uygulamalı yetiştirmeyi içeren bireyler için bir iş, çalışma alanı ya da meslek için hazırlamaya yönelik öğretim” olarak tanımlanmıştır (İLO, 1987: 25). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) mesleki eğitimi, “bireylerin yetenek kazanması ya da yeteneklerini geliştirmesi amacıyla planlanmış, belirli bir öğrenme amacı olan eğitim faaliyetlerinin tamamı” şeklinde ifade edilmiştir.

Mesleki ve teknik eğitim, vasıflı işgücü yetiştirmesi ya da işgücünün beceri ve yetkinliklerinin artırılması gibi nedenlerden dolayı bir insan kaynakları yönetimi faktörü olarak da değerlendirilmelidir (MEB,2013:12). Çünkü mesleki ve teknik eğitim, işgücünün eğitim seviyesinin artmasında, ekonomik, sosyal gelişmede ve verimlilik artışında çarpan etkisi olması açısından kritik bir öneme sahiptir (MEB, 2013: 11).

3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN KAPSAMI VE ÖNEMİ

Mesleki ve teknik eğitim, günümüzde gerek bireylerin hayatı, gerekse toplumsal yaşam açısından kritik bir öneme sahiptir. Sanayileşmeyle beraber üretim ilişkilerinin zorunlu olarak farklılaşmasıyla beraber mesleki ve teknik eğitim, çeşitli düzeylerde ve üretim ilişkilerini de dikkate alarak yapılandırılmış ve değişen koşullara göre zaman zaman yeniden kurgulanmıştır. Toplumsal realitede mesleki ve teknik eğitimin bireysel, sosyal, ekonomik ihtiyaçların karşılanabilmesinde etkili bir faktör olduğu, tarihsel tecrübelerle dayalı olarak söyleyebiliriz. Günümüzde mesleki ve teknik eğitimin bireylere iş güvencesi, düzenli ve ortalamanın üzerinde bir gelir, yatay ve dikey mesleki hareketlilik sağlanması, özgüven ve kendine saygısının artması ve kendi geleceğini kurabilmesi gibi birçok bakımdan avantajlar sağladığı görülmektedir (Özsoy, 2015:174). Küreselleşmenin dayattığı yeni zorlu ekonomik koşullar altındaki örgütlerin, dünya ile rekabet edebilmelerinin temel şartlarından birisi de, iyi mesleki ve teknik eğitim görmüş, nitelikli, yenilikçi ve yaratıcı insan kaynaklarını istihdam etmektir. Türkiye'nin stratejik rekabet gücünün artırılmasında, genel eğitimle beraber mesleki ve teknik eğitimin önemi tartışılmazdır (Günay, Özer, 2016.138). Bu bağlamda, mesleki ve teknik eğitim almış “kalifiye eleman”ların “stratejik iş gücü” olarak tanımlanması son derece yerinde bir tespittir.

4. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN TARİHSEL ARKA PLANI

4.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Mesleğin eğitimle ilişkilendirilmesi tecrübesi, Osmanlı İmparatorluğu döneminde sivil bir inisiyatif olan Ahilik örgütleri vasıtasıyla yapıldığı bilinen tarihsel bir gerçektir. Ancak Sanayileşme ile üretim ilişkilerinin talep ettiği nitelikli insan kaynakları ihtiyacının kurgulanması ve yetiştirilmesi, mesleki ve teknik eğitimin temel paradigmasının yeniden tanımlanmasını zorunlu kılmıştır. Bu değişim sürecini yaşayan Osmanlı İmparatorluğu, kendi gerçekliği içerisinde mesleki eğitim kapsamında ilk adımlar olarak değerlendirilebilecek olan Mühendishane-i Bahri Hümayun ve Mühendishane-i Berr-i Hümayun gibi okulları dizayn ederek mesleki eğitime kazandırmıştır (Koçer, 1991:25-26). Buna mukabil, 19. yy sonu ile 20. yy başlarında Batı'daki örneklerine benzer olarak ihtiyaç duyulan alanlarda ara eleman yetiştirmek amacıyla pek çok mektep (yüksekokul) kurulduğu tarihi kayıtlarda da mevcuttur (Akyüz, 1997:124-130). Bunlar arasında; Mülkiye (1877), Hukuk Mektepleri (1878), Ticaret Mekteb-i Alisi (Yüksek Okulu) ile Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane (1882), Mühendis Mekteb-i Alisi (1909), Kondüktör Mekteb-i Alisi (1911) sayılabilir (Şen, 2011).

1860'lı yıllardan itibaren mesleki ve teknik eğitim, örgün mesleki eğitim kurumları olarak değerlendirilen meslek ve sanat okullarında verilmiştir. 1860 yılında Telgraf Memur Mülâzım Mektebi, 1868'de Orman Mektebi, 1874'te de maden mühendisi yetiştirmek için Mââdin Mektebi açılmıştır (Koçer, 1991:28)

19. Yüzyıla kadar Osmanlı'da mesleki eğitim çıraklık/kalfalık sistemi modeliyle mesleki kuruluşların denetiminde Ahi'lik/Gedik usulü ile yürütülmüştür. Tanzimat'ın ilanından sonra eğitim politikaları içerisinde mesleki eğitim kapsamında çeşitli türde okulların açılması önerilmiştir. Ancak bu dönemde mesleki ve teknik eğitim açısından kayda değer bir aşama kaydedilememiştir.

Cumhuriyete kadar olan dönemdeki mesleki ve teknik eğitim, dönemselliklerin de ağır etkisi ile tüm eğitim sisteminin dışında, bir politikadan yoksun, finansmanı yerel düzeyde karşılanmaya çalışılan, mesleki programların ve eğitim içeriklerinin yerel ihtiyaçlar esas alınarak geliştirildiği ve program, öğretmen, tesis vb. temel unsurlar için ortak standartların geliştirilemediği bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır (Doğan, 1983).

4.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte meslekî ve teknik eğitim devlet politikası olarak kendisine yer bulmuştur. 1927 yılında Millî Eğitim Bakanlığının görev ve hizmet alanı kapsamına dahil edilen mesleki ve teknik

eğitim, 1933 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan Meslekî ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü tarafından yönetilmiştir (Akyüz, 1997:305)

Cumhuriyetin ilanı ile beraber eğitim alanındaki en radikal adım "Tevhidi Tedrisat Kanunu", atılmış ve adı geçen yasa ile eğitim sistemini bütünleştirme ve ikilikten kurtarmak amaçlanmıştır. Ancak, dikkat çekici bir şekilde, Cumhuriyetin ilk yıllarında il özel idarelerine ve belediyelere ait olan meslek okulları, Tevhid-i Tedrisat Yasası kapsamında değerlendirilememiş/ değerlendirilmemiştir (Aksoy 1995), (Demir, Şen 2009). Mesleki ve Teknik Eğitim ile ilgili 1052 sayılı "Meslek Mektepleri Hakkında Kanunu" ile taşradaki meslek okullarının mali sorumlulukları İl Özel İdareler ve Belediyelere, program donatım, öğretmen, memurlar ve öğretimle ilgili diğer yetkiler Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. Ancak, mesleki eğitimin finansmanı genel bütçeye dahil edilmesi 7 Haziran 1935 tarih ve 2765 Sayılı Kanunla mümkün olabilmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim ve toplumsal alana dair bir çok inkılap gerçekleştirilerek kurumsallaştırılıyorken, Mesleki ve Teknik Eğitim ile ilgili yasal düzenlemelerin gecikmesi mesleki ve teknik eğitim ile ilgili radikal adımların atılmasını güçleştirmiştir.

Mesleki ve Teknik Eğitim ile ilgili dikkat çekici bir diğer düzenleme ise, Mesleki ve Teknik okullarında görev yapan/yapacak öğretmenlerin nitelikleri ile ilgilidir. Öğretmenlerin mesleki eğitim veren okullarda görev yapabilmeleri için hangi nitelikleri taşımaları gerektiğini belirleyen 3007 Sayılı Kanun, 16 Haziran 1936 tarihinde yayınlanmıştır.

1933 yılında yayınlanan 2287 Sayılı "Marif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanunda", mesleki eğitim alanında Milli Eğitim Bakanlığının yetki ve sorumlulukları artırılmıştır. Aynı yıl içerisinde Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kurularak teşkilatlandırılmıştır. 1941 tarihli 4113 Sayılı Yasayla Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Müsteşarlığa dönüştürülmüştür (Akyüz, 1997:322). MEB örgütsel yapısında gerçekleştirilen değişiklik, Mesleki ve teknik eğitimin ne düzeyde önemsendiğini gösteren de bir durumdur.

1957 yılına kadar bağımsız olarak, ya da Lise düzeyindeki meslek okullarının bünyesinde Orta Sanat Okulları vardı. 6. Milli Eğitim Şurasında, bu okulların bünyesindeki Orta Sanat Okullarının kaldırılması kararı alındı. Ancak bu okulların kapatılması süreci 1963-1964 yılına kadar varlıklarını sürdürdüler (Akyüz, 1997:310-311).

Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, MEB'in 1960 tarih 2180 sayılı kararıyla, Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kızları teknolojik bilgi ve becerisi kuvvetli birer vatandaş olarak yetiştirmek üzere açılan her dereceli kız okul ve kursların yönetimini sağlamak amacıyla Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, ticaret ve turizm alanında okullar, kurslar

açmak, seminerler düzenlemek, ticaret ve ekonomi alanlarına nitelikli eleman yetiştirmek amacıyla Ticaret ve Turizm Öğretim Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin endüstriyel alanda kalkınmasına yardımcı olacak kurumları kurmak, yönetmek ve geliştirmek amacıyla Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne dönüştürülmüştür.

14.6.1973 tarih ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun, Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarını belirleyen maddelerinde, meslek eğitiminin gereğini de yer verilmiştir. Bahse konu olan düzenlemeyle, her bireyin meslek sahibi olmasını sağlamak Türk Milli Eğitimin genel amaçları arasında yer almıştır.

1977 tarihinde yayınlanan 2089 Sayılı Kanun ile "çıraklık eğitimi", mesleki eğitim sistemine dahil edilmiş, okulun merkeze alındığı bir sistem olarak yapılandırılmış olan mesleki ortaöğretim anlayışı, 1977–1978 öğretim yılında başlatılan ve pilot bölgelerde uygulanan “Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi (OSANOR)” ile değişmeye başlamıştır (MEB, 2012, 37). OSANOR projesi meslek liselerinin iş dünyası ile daha girift ilişkiler geliştirmesini sağlamıştır. OSANOR'un yaygınlaştırılmasına bağlı olarak 1982-1983 yılları arasında Mesleki Eğitim Projesi (METEP) uygulanmaya sokulmuştur.

Halk Eğitim Merkezleri ve ASO Müdürlükleri üzerinden 1980’li yıllarda uygulanan ve Dünya Bankası’nca finanse edilen "Yaygın Eğitim Projesi"yle, özellikle sanayi kesiminin ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştirecek biçimde yeniden yapılandırılması amaçlanmıştır. Ancak istenilen sonuçlara ulaşılamamıştır.

Mesleki Eğitim açısından kritik eşiklerden birisi hiç kuşkusuz 5.6.1986 tarihli 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunudur. Bu Kanunla çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemesi hedeflenmiştir. Kanun kapsamında örgün ve yaygın eğitim bir bütünsel bir karakterde dikkate alınmıştır. 3308 Sayılı Kanun, günümüz mesleki eğitim sistemine yeni bir rol vermesi nedeniyle oldukça önemlidir. Bu kanunla mesleki ve teknik eğitim okul merkezli bir modelden çıkarılarak, okul/sanayi işbirliğine dayalı bir yapıya doğru bir dönüştürülmeye çalışıldığı gözlenebilir (Demir, Şen, 2009).

5. MESLEKİ EĞİTİM MODELLERİ

Dünya'da mesleki ve teknik eğitim tecrübeleri, 3 farklı modeli öne çıkarmıştır. Bu modeller:

Okul Merkezli Model: Tam zamanlı mesleki ve teknik eğitim okul bünyesinde gerçekleştirilmektedir.

İşletme Merkezli Model: Tam zamanlı eğitimin işletmede sürdürüldüğü mesleki ve teknik eğitim modelidir. Bu model çıraklık eğitimi kapsamında tam zamanlı olarak işletmelerde sürdürülmektedir

Dual Sistem: İşletme-Okul işbirliğine dayalı mesleki ve teknik eğitim modelidir. İki modelin karması olarak tanımlanacak bu model, okul-işletme ortaklığına dayalıdır.

Yukarıda değinilen üç model farklı boyutlarda Türkiye'de mesleki eğitim sistemi içerisinde uygulanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim açısından, genel eğitim anlayışı itibariyle ABD, Uzak Doğu, Japonya ve Avrupa Birliği ülkelerinin birbirlerinden ciddi manada, teoride ve uygulamada farklı uygulamalar içerdiği gözlenmektedir. Hatta Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde yer alan Almanya, İngiltere ve Fransa'nın mesleki ve teknik eğitim uygulamalarında, önemli farklılıkların bulunduğu söylenebilir. Ülkeler gerek eğitim, gerekse mesleki ve teknik eğitim bağlamında kendi koşullarına uygun sistemi geliştirmeye çabalamaktadırlar. Dolayısıyla ülkelerin kendi sosyolojik ve ekonomik gerçekleri ile gelecek vizyonları, mesleki eğitimin karakterine yön veren faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla mesleki eğitimde bir ülkenin elde ettiği olumlu sonuçlar, aynı yöntemler kullanılsa bile diğer bir ülkede benzer sonuçları ortaya çıkarmamaktadır.

Almanya'da okul ve mesleki eğitim ortamları daha işlevsel kullanılarak, meslekî eğitim düalist bir yapıda başarılı bir şekilde yürütülmektedir. Almanya'da mesleki eğitim yapan okullar, kategorik olarak iki farklı bölüme ayrılmıştır. Bu bölümlerden ilki, okulun ilk yılını kapsamaktadır ve öğrencinin isteğine, mesleki eğilimine bağlı olarak tam zamanlı yada yarım zamanlı olarak tamamlanabilmektedir. Uzmanlaşma aşamasında, işletmelerin taleplerini dikkate alarak gerçekleştirilen mesleki eğitim, Alman mesleki eğitiminin başarısında önemli bir diğer faktör olarak dikkat çekmektedir (Lindner, 1998: 411-423). Almanya'da mesleki eğitime ayrılan öğrenciler, 14 yaş dolayında başladıkları mesleki eğitim sürecinde öncelikle işgücüne, isterlerse yükseköğrenime de devam edebilirler. Almanya'da mesleki eğitimin ana kademesi çıraklık sistemidir. Çıraklık sisteminde öğrenciler haftada bir gün teorik eğitimle okullar düzeyinde de desteklenmektedir.

Bir Uzakdoğu'da yeni bir güç olarak kabul edilen Japonya'da, zorunlu eğitim sürecini tamamlayan öğrenciler, ortaöğretim seviyesinde genel ve teknik eğitim olarak iki kısma ayrılmaktadır. Mesleki okulları başarıyla tamamlayan öğrenciler eğitim süresi 2 yıl olan meslek yüksek okulları ya da ileri meslek kurslarına devam edebilmektedir. Mesleki liselerin dışındaki akademik liseler, 3 yıl süren tam, 4 yıl süren yarım ve uzaktan eğitim olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Aynı zamanda akademik liselerde okuyan

öğrenciler, akademik müfredata ek olarak bir meslek programı tercih edebilmektedirler. Öğrenci sayıları mesleki eğitim veren liselerde toplam öğrenci sayısına göre % 24 dolayındadır. Akademik liselerin % 60'ı yükseköğretime yönelik program uygulamaktadır. (MEB 2006:4-8, Şimşek, 1999: 20-22).

Fransa mesleki ve teknik eğitim sisteminde diğer AB ülkelerinin aksine, mesleki eğitimin maliyetlerinin yüksekliği, sistemin finansmanın kim tarafından üstlenileceği, diplomaların hukuki temeli gibi ciddi sorunlarla yüzleşmektedir. Fransa'da varolan genel eğitim sorunlarının yanı sıra mesleki ve teknik eğitim problemlerinin kökeninde merkezîyetçi devlet örgütlenmesinin varlığı göze çarpmaktadır (akt. MEB, 2006, Keating ve ark., 2002).

İngiltere'de mesleki eğitim gönüllülük esasına göre yürütülmektedir. İngiltere, aşırı liberal Almanya ve merkezîyetçi Fransa ile karşılaştırıldığında, mesleki ve teknik eğitim uygulamalarında 3. bir yol olarak görülebilir. ABD ise, mesleki ve teknik eğitim uygulamaları tartışmalı bir konumdadır. Bu bağlamda ABD, 1990'lardan itibaren mesleki ve teknik eğitimde yasal düzenlemeler gerçekleştirerek eğitim sisteminde akademik ve mesleki olarak adlandırılan ikili yapıdan kaynaklanan sorunların üstesinden gelmeye çalışmaktadır (akt. MEB, 2006, Crowson, Wong, Aypay, 2000). ABD'de eyaletlerin eğitim sistemine bağlı olarak, ortaöğrenim düzeyinde mezuniyet aşamasına gelmiş olan mesleki ve teknik eğitime yönlendirilen öğrencilere, meslek yüksekokullarına devam etmek, yüksek öğretim kurumlarına gitmek ya da çıraklık eğitimini sürdürmek gibi seçenekler sunulmaktadır.

6.TÜRKİYE'DE MESLEKİ EĞİTİM MODELİ

Türkiye'de mesleki eğitim ile ilgili en önemli değişiklik 3308 Sayılı Kanunla gerçekleşmiştir. İlgili kanunla, işgücünün mesleki eğitimi için üç temel yaklaşımı benimsemiştir. Türkiye'de mesleki ve teknik alanındaki modeller olarak şunlardır:

- Çıraklık Eğitimi (İkili Eğitim Sistemi)
- Tam ve Yarı Zamanlı Okul Sistemi
- Yaygın Meslek Eğitimi (Meslek Kursları)

Dünya'daki mesleki ve teknik eğitim tecrübeleri ile kıyaslandığı zaman Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim açısından, Dünya'daki tecrübeleri önemseyen, yapısal şartları göz önünde tutarak çeşitli modellerin geliştirildiği ve uygulandığı gözlenmektedir. Ancak nitelik açısından mesleki ve teknik eğitimin sorunlar barındırdığı söylenebilir. Sorunların kaynağında

mesleki eğitim ile ilgili planlama ve koordinasyon ile ilgili problemlerin olduğu ifade edilebilir.

Mesleki ve teknik eğitimi ihtiyaçların temini ekseninde, bireye bilgi, beceri ve davranış kazandırarak, bireyin sosyo-ekonomik yönden güçlenmesine vesile olan bir bağlamda tanımlarsak, bireylerin farklı sektörler içerisinde bir meslek edinmesi, meslek içerisinde geliştirilmesi, mesleki mobilite için tercih edilecek eğitim modellerini ve ilkelerini bir sistem bütünlüğü içinde belirlenmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. (MEB 2005,11)

7. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN STRATEJİK ÖNEMİ

Kalkınma planlarında “mesleki ve teknik eğitime öncelik verilmesi” temel ilke olarak benimsenmiştir. (DPT:1989: 354; 1996: 29; 2000: 98). Daha dengeli kalkınma ve güçlü bir ekonomi için ihtiyaç duyulan nitelikli insan kaynağının temin edilebilmesi için mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi bugün çok önemlidir, ancak yarın bilim ve teknolojiye baş döndürücü değişimler nedeniyle daha da önemli hale gelecektir.

Günümüzde karmaşıklaşan çalışma hayatı ve ekonomik dinamiklerin yoğun bir değişim baskısı altından olması, Türkiye'nin mesleki ve teknik bilgi ve becerilerle donatılmış insan kaynağına ihtiyacı gitgide arttırmaktadır. Dolayısıyla hem bu ihtiyacı tespit edebilecek, hem de var olan insan kaynağının eğitilerek dönüştürülebilmesi için mesleki ve teknik eğitime stratejik bir anlayışın yüklenmesi önem arz etmektedir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin ekonomik, toplumsal ve siyasal bağlamda ortaya çıkardığı değişim süreci, tüm toplumları derinden etkilemektedir. Bu süreçte, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağının, sürekli güncel bir eğitim sistemiyle, teknolojik altyapısının güçlendirilerek, dünyadaki gelişmelerin yakından takip edilerek, işletmelerle yakın işbirliği içerisinde yetiştirilmesi gerekmektedir. Çünkü işgücü piyasasının nitelikli insan kaynağı talebi, ekonomik şartlara göre farklılaşabilmektedir. Bu meyanda sektörel ihtiyaçlara göre insan kaynağı talebinin doğru analiz edilmesine ihtiyaç vardır. Fakat Türkiye'de bu amaçla doğru bir çözümlenmenin yapılmadığı/yapılamadığı söylenebilir. Bunun yanında mesleki ve teknik eğitim kurumlarının varoluşsal temeli ve etkinliği, işgücü piyasasının talepleri doğrultusunda nitelik kazandırdığı insan kaynaklarıyla yakından alakalıdır.

10. Kalkınma Planında; iş arzı ile insan kaynağı talebi arasındaki kurulamayan dengenin, sosyo-ekonomik özelliklerle beraber yapısal nedenlere işaret edilmekle beraber, mesleki eğitim sistemini işletmelerin taleplerine duyarlı bir hale getirilerek sürdürülebilir bir okul-işletme diyalog

sisteminin kurulması gerektiği vurgulanmıştır (DPT 2013). Ancak, soruna dair teferruatlı bir tespit yapılmasına rağmen çözüm için bir adım atılamaması, ayrı bir sorun olarak karşımızda durmaktadır.

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin planlamasında ve koordinasyonunda farklı kurum ve örgütler tarafından farklı kararlar alındığı ve alınan kararların birbirini tamamlamaktan çoğu zaman uzak olduğu ve sonuçların mesleki ve teknik eğitimde yaşanan olumsuz sonuçlardan gözlenebilir. Mesleki eğitim anlayışı ve uygulamalarda tespit edilen sorunlar, bir kurumun tek başına altından kalkamayacağı düzeyde büyük ve kroniktir. Mesleki eğitimin bir kalkınmışlık ölçüsü olarak kullanılmasının yanında, stratejik olarak insan kaynaklarının eğitilmesinin zorunluluğu nedeniyle sorumluluğun tek bir kurum tarafından göğüslenemeyeceği sıklıkla gündeme getirilmektedir. Dolayısıyla YÖK, MEB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Meslek Odaları, Sanayi Odaları ve Sivil Toplum Örgütleri, mesleki ve teknik eğitim sorunlarının giderilmesinde çok daha sıkı bir ilişki geliştirmek zorundadır.

8. İNSAN KAYNAKLARI PLANLAMASI AÇISINDAN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM BAĞLAMINDA BİR BÜROKRATİK MODEL DENEMESİ

Türkiye Cumhuriyetinin 100. kuruluş yıldönümüne yönelik olarak belirlenen 2023 Vizyonu; *"bölgesinde ve dünyada adil ve kalıcı bir barış için çaba gösteren; demokratik, adil, günün gereksinimlerine yanıt veren bir hukuk sistemine sahip; sağlık, eğitim ve kültür gereksinimlerinin karşılanması devlet tarafından güvence altına alınmış; sürdürülebilir gelişmeyi ve bölgesel farklılıkları gözeterek; gelir dağılımı dengeli; ülke kaynakları üzerinde söz ve karar sahibi; üreten ve net katma değerini büyük ölçüde kendi beyin gücüne dayandırarak artıran; bilim, teknoloji ve inovasyonda yetkinleşmiş; iletişim, organizasyon ve işbirliği yetenekleri gelişmiş bir Türkiye'de yurttaşları, kendilerinin ve ülkelerinin geleceğinde söz ve karar sahibi, yaratıcı, girişimci, özgüveni yüksek, karşılıklı saygıyı ve doğaya saygıyı esas almış ve siyasi karar, süreç ve mekanizmalarına katılan bireylerden oluşmuş bir toplum'a sahip olmak* (Tübitak 2005:8) olarak tanımlanmıştır.

2023 Vizyonunda eğitim ve insan kaynaklarının sınırları ise; *"Özgürlükçü, eşitlikçi; bireyin yaratıcılık ve hayal gücünü geliştiren; bireysel farklılıkları gözeterek ve değerlendirerek her bireyin özellikleri doğrultusunda en üst düzeyde kendini geliştirebildiği; zaman ve mekan kısıtlarından arınmış, kendi özgün öğrenme teknolojilerini yaratmış ve değişim esnekliğiyle kendini yenileme gücüne sahip; öğrenme ve insan odaklı bir eğitim sistemi olan ve tüm insan kaynaklarını liyakata dayalı olarak değerlendiren bir Türkiye* (Tübitak 2005: 9) olarak belirlenmiştir.

2023 Vizyonun içeriğinde bir çok alana dair atıf söz konusu olmasına rağmen, eğitime stratejik bir misyon yüklediği görülebilir. Demografik açıdan genç bir nüfusa sahip olan Türkiye için, nüfus potansiyelinin nitelikli bir insan kaynağına dönüşmesi, eğitim paradigmasının doğru kurgulanması ile mümkün olacaktır. Dolayısıyla hangi alanlarda insan kaynağına ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara göre eğitim planlamasının yapılması ve hedef kitlenin nitelikli bir insan kaynağı portföyüne dönüştürülmesi büyük önem arz etmektedir.

Bir ülkenin demografik yapısı, işgücü piyasası ile sektörel dinamiklerinin yönünü etkileyen unsurlardan birisidir. Türkiye, gelişmiş ülkelere göre nüfus artış oranı yüksek bir ülke konumundadır. Bu durum her yıl büyüyen oranda nüfusun ihtiyaçlarını da artırmakta ve çeşitlendirmektedir. Artan nüfusa istihdam imkanlarının çeşitlendirilememesi ve mevcut nüfusun eğitilerek nitelikli insan kaynağına dönüştürülememesi, temelde işsizliği besleyen bir faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. 2023 yılı, alelade bir tarih olmasından daha öte, bir çok hedefin vücut bulacağı bir dönüşüm noktası olacağı öngörülebilir. Ancak, gerekli hazırlıkların yapılmadığı/yapılamadığı, özellikle mesleki ve teknik eğitim alanında ne orta öğretim düzeyinde, ne de yüksek öğrenim düzeyinde doyurucu adımların atılmadığı gözlenmektedir. Ancak, Türkiye'nin 2023'de vizyonunda belirlenmiş hedeflere ulaşabilmesinin temel şartı, varolan nüfus potansiyelini nitelikli insan kaynağına dönüştürme zorunluluğu bulunmasına rağmen, "nasıl" gerçekleştirileceğine dair tarafların ciddi bir kafa karışıklığı yaşadığı söylenebilir.

Türk eğitim sistemi içinde parçalı bir yapı görünümü içerisinde sürdürülmeye çalışılan mesleki ve teknik eğitim bir kurumun sorumluluğu ve yükümlülüğüne bırakılmayacak düzeyde önem içermesinin yanında, yönetilmesi açısından ciddi de zorluk içerdiği gözden kaçırılmamalıdır.

Mesleki ve teknik eğitimin ülkeler arasında önemini arttırarak fark yaratacak bir değişken olmaya devam edecektir. Mesleki ve teknik eğitim doğru kurgulanırsa, Türkiye'nin geleceğinde oynayacağı dönüştürücü etkisi tartışmasız çok büyük olacaktır. Mesleki ve teknik eğitim sürecinde yer alan aktörler ve kurumlar, mesleki ve teknik eğitimin içeriğinden memnun olmadıklarını, mezunların istenilen nitelikte olmadığını vurgulamaktadırlar. Hülasa neredeyse tüm tarafların eleştirdiği mesleki ve teknik eğitim modeli ile 2023 ulaşmak şu aşamada mümkün gözükmemektedir.

9. GÜÇLÜ TÜRKİYE İÇİN MESLEKİ EĞİTİM, PEKİ AMA NASIL?

Milli Eğitim Bakanlığı son dönemlerde ortaöğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim açısından dikkat çekici adımlar atmıştır. Bu

girişimlerin başında 3308 Sayılı Kanununun 18.maddesinin 1.3.5. ve 8. fıkralarında değişikliğe gidilmesidir. 1739 Sayılı Kanununun 26. maddesinde gerçekleştirilen değişiklikle mesleki ve teknik eğitim merkezleri de zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Çıracak öğrencilere asgari ücretin %30'ndan az olmamak kaydıyla ücret ödenmesine, ödenecek bu ücretin 3/2sinin devlet tarafından karşılanmasıyla ilgili yasal düzenleme aynı kanunla güvence altına alınmıştır.

YÖK, 6764 Sayılı Kanun ile Meslek Yüksek Okullarına sınavsız geçiş olarak adlandırılan üniversiteye giriş modelini kaldırarak, öğrencilere liselerdeki bölümlerinin devamındaki MYO programlarında öğrenime devam etmelerini istemeleri halinde ek puan uygulamasına geçmiştir.

Dikkat edilirse, mesleki ve teknik eğitim ile sorumlu kamu kurumları, düzenleyici nitelikte çeşitli adımlar atmaktadır. Ancak, sorun alanı ile ilgili girişimler birbirini tamamlar mahiyette gerçekleştirilemediği için istenilen sonuçlar elde edilememekte, iş gücüne dönüştürülmesi gereken insan kaynaklarının gerekli nitelikleri kazanmaları sağlanamamaktadır. Dolayısıyla "Güçlü Türkiye için Mesleki Eğitim" sloganının içeriğinin doldurulabilmesi için nasıl bir adım atılması gerektiği kritik bir soru olarak karşımızda yer almaktadır.

1986'de yayınlanan 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 4. maddesine dayanılarak kurulan Mesleki Eğitim Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Başkanlığında, diğer Bakanlıkların Müsteşar Yardımcıları, sektör temsilcileri, YÖK'ün de temsil edildiği karar verici bir kuruldur. Mesleki Eğitim Kurulunun görevleri arasında, çıraklık eğitimi alanıyla ilgili düzenlemeler ağırlıklı olarak yer alırken, aynı zaman da ortaöğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim programlarının esasları ve süreleri hakkında Milli Eğitim Bakanlığına görüş sunmaktadır.

Türkiye'nin 2023 Vizyonunda sınırları çizilmiş mesleki ve teknik eğitim ile ilgili hedeflerini gerçekleştirebilmesi için 3308 Sayılı Kanunla kurulmuş olan Mesleki Eğitim Kurulunun, örgüt yapısını değiştirerek, mesleki ve teknik eğitim ile ilgili politika üretecek, uygulamaları denetleyecek bir mesleki eğitimden sorumlu yüksek istişare kuruluna dönüştürmesi, bu kurulun koordinasyonunun Başbakan Yardımcılığı düzeyine çıkarılması ve kamu, iş dünyası ve sivil toplum örgütleriyle, meslek odalarının ağırlıklı olarak kurulda temsil edilmesi, kurulun yılda bir kaç kez toplantı gerçekleştiren bir konumdan, sürekli çalışan bir yapıya kavuşturulması ve MEB, YÖK ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve meslek odalarının mesleki ve teknik eğitim ile ilgili politikalarını sorgulayabilecek yasal statüye kavuşturularak yaptırım gücü verilmesi tartışılmalıdır.

Yasayla yeniden örgütlenecek olan Mesleki ve Teknik Eğitim Yüksek İstişare Kurulu, mesleki eğitim programlarının oluşturulması, güncellenmesi

ve revize edilmesine karar vermesinin yanında, ortaöğretim ve yüksek öğretim düzeyinde hangi programların açılacağına ya da kapatılacağına da belirlemesi beklenecektir. Kurul marifetiyle, mesleki ve teknik eğitimde, işgücünün nitelikli bir insan kaynağına dönüştürülebilmesi için iş piyasasının beklentilerine odaklanmasını sağlamasının yanında, işletmeleri de gerekli bilgi ve teknolojik açıdan geliştirmek üzere yönlendirilmesini de sağlayacaktır.

Bu bağlamda yukarıda açıklanmaya çalışılan modelin; genelde mesleki-teknik eğitimin, özelde ise, Ortaöğretim ve Yükseköğretim düzeyinde kurulmuş okulların kalitesinin artırılması, eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi ve insan kaynakları planlaması için bir fırsata dönüşme ihtimali vardır. (Günay,Özer, 2016:138)

Yukarıda tartışılması umut edilen modelin, daha basit ve daraltılmış bir örneği Amerika ve Kanada'da Meslek okullarında uygulanmaktadır. Amerika ve Kanada'da meslek yüksek okullarının müfredatlarının danışma komitesi tarafından onaylanması gerekmektedir. Danışma komitesini, küçük endüstriler, küçük orta ölçekli işletmeler ve büyük işletmeler, endüstriyel dernekler/ kuruluşlar, işçi ve işveren sendikaları ve profesyonel odalar, örgütlerin temsilcileri oluşturmaktadır. Danışma komitesi, işletmeleri, eğitim kurumlarını, öğrenciyi, işvereni, işverenin devletle ilişkisini, ilgili hükümet programlarını vb. tüm işleyişi gözetler ve denetler (Mikhael, 2007:57).

Ortaöğretim düzeyindeki Anadolu Mesleki ve Teknik Liseleri ile Yükseköğretim düzeyindeki Meslek Yüksek Okullarının varoluş nedenleri, reel sektörün beklentilerini karşılayacak nitelikli insan kaynaklarının yetiştirilmesini sağlamanın yanında ülke kalkınmasına da katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla, Meslekli Yüksek İstişare Kurulunun kontrolünde, reel sektörün ihtiyaçlarının analiz edilerek, tespitlerinin müfredata dönüştürülmesi ve eğitimin ortaöğretim ile yüksek öğrenimin entegre bir şekilde getirilmesi, hedeflenen rekabetçi bir ekonomik model için önem arz eden bir durumdur.

10.SONUÇ

Günümüzde mesleki ve teknik eğitim seviyesi, ülkelerin gelişmişlik ölçülerini belirleyen unsurların başında gelmektedir. Değişimin baş döndürücü bir hızda devam ettiği bir dünyada, ülkeler, mesleki ve teknik eğitim çerçevesinde geleceğe dair kalıcı ve etkili adımlar atabilmenin zorunluluğunu hissetmektedirler. Genç bir nüfusu sahip Türkiye, Cumhuriyetin kuruluşunun 100. yılında yani 2023'de, dünyanın en güçlü 10 ekonomisi arasına girmeyi hedeflemektedir. Fakat mevcut yapısal durum irdelendiğinde, bu stratejik hedefe ulaşmanın çok zor olacağı söylenebilir.

Dolayısıyla 2023 Vizyonunda ortaya konulmuş hedefler için etkili adımlar atarak, geleceği kucaklayacak bir mesleki ve teknik eğitim modeli gerçekleştirebilmenin yollarını aramak gerekmektedir. Bu bağlamda, 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile kurulmuş olan Mesleki Eğitim Kurulunu, kamu ve özel bütün tarafların temsil edildiği ve koordinasyonunun ve idaresinin Başbakanlık tarafından sağlandığı Mesleki Eğitim Yüksek İstişare Kuruluna dönüştürülmesinin tartışılması yukarıda çerçevesi çizilen boyutlar açısından önem arz etmektedir. Mesleki Eğitim Yüksek İstişare Kurulu, günümüz ekonomik süreçleri açısından ve geleceğe yönelik olarak insan kaynakları planlaması çerçevesinde, işgücüne mesleki ve teknik eğitim yoluyla nitelik kazandırılmasının yöntemleri üzerinde kalıcı politikalar üretmeli ve uygulamaya sokmalıdır. Etkili ve geleceği kucaklayacak bir mesleki ve teknik eğitim anlayışı ve politikaları ile ülkemizin 2023'lü yıllara daha güçlü bir ülke olarak gireceğinden şüphemiz yoktur.

KAYNAKÇA

- Yahya Akyüz Türk Eğitim Tarihi-Başlangıçtan 1997'y, İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, 1997.
- Hasan Hüseyin Aksoy Endüstriyel Teknik Ortaöğretim Mezunlarının Eğitim-İstihdam İlişkileri"; Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- Cevat Alkan Dünyada ve Türkiye'de Eğitim Alanında Eleman Yetiştirme Yaklaşımları. Eğitim Bilimleri Sempozyumu, Ankara, 1984.
- Cevat Alkan, Hıfzı Doğan, ve İlhan Sezgin Meslekî ve Teknik Eğitimin Esasları: Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar, Yönelmeler, Ankara, Gazi Büro Kitabevi, 1996.
- Hıfzı Doğan Mesleki Eğitimin İlkeleri ve Gelişmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1983, S.16.
- Engin Demir, H.Şenay Şen Cumhuriyet Dönemi Mesleki Eğitim Reformları, Ege Eğitim Dergisi (10) 2: 39. 2009.
- Durmuş Günay, Mahmut Özer Türkiye'de Meslek Yüksekokullarının 2000'li Yıllardaki Gelişimi ve Mevcut Zorluklar, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 2016. (DOI: 10.5961/jhes.2016.138)
- Hasan Ali Koçer, Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923) Ankara, MEB Yayınları. 1991.
- Ceyda Erden Özsoy, Mesleki Eğitim - İstihdam İlişkisi: Türkiye'de Mesleki Eğitimin Kalite Ve Kantitesi Üzerine Düşünceler, Electronic Journal of Vocational Colleges- UMYOS Özel Sayısı, 2015.

- Alex, Lindner, Modelling the German System of Vocational Education, L.E, 5. . 1998.
- Mikhael S. “Mesleki Eğitimde Uluslar arası Uygulamalar I.Oturum”, Ankara, Meteksan Basım, Uluslar Arası Mesleki Eğitim Konferansı, 2007.
- Ali Şimşek, Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması, İstanbul, TÜSİAD, -T/9 9-2/252 1999.
- Zekai Şen Bilim ve Türkiye, Bilim ve Felsefe Serisi-4. İstanbul: Su Vakfı, 2011.
- DPT 6.Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1989.
- DPT 10. Kalkınma Planı, 2013.
- MEB Meslekî Ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi Ve Eylem Planı 2013-2017, Ankara, 2012.
- TÜBİTAK Vizyon 2023, Eğitim ve İnsan Kaynakları Sonuç Raporu ve Strateji Belgesi , Ankara, 2005.
- ILO Republic of Korea. Development of National Employment Policies Through Two Economic Crises. International Labor Office: Geneva, 2012.
- ILO Mesleki Eğitim: Seçilmiş Açıklamalı Terimler. Ankara, Uluslararası Çalışma Bürosu, 1987.
- MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı, 2013.